

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการยุติคดีเด็กและเยาวชนในชั้น เจ้าพนักงานและชั้นศาลตามกฎหมายไทยและแคนาดา
ชื่อผู้เขียน	อัจฉลี เทพอารักษ์กุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

หลักเกณฑ์ในการยุติคดีเด็กและเยาวชนในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล เป็นการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา 86 และมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งมาตรการนี้เป็นมาตรการที่ช่วยคัดกรองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาไม่ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามปกติที่ต้องพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาล มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาจึงเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกคู่ขนานไปกับกระบวนการยุติธรรมปกติ ถือได้ว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการอำนวยความสะดวกทางอาญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระคดีที่ขึ้นสู่ศาล หรือเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ทั้งยังเป็นวิธีการที่ลดความจำเป็นในการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับเด็กและเยาวชน และยังช่วยหลีกเลี่ยงมลทินและตราบาปที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้ ในประเทศไทยมีการนำมาตราการดังกล่าวมาใช้ในการเบี่ยงเบนคดีภายใต้แนวคิดหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ซึ่งเป็นมาตรการที่สามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน แนวคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์จึงเป็นวิธีการใหม่ที่เปิดกว้างและผ่อนปรนกว่าการดำเนินคดีอาญาแบบเดิม โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต่างเกิดความรู้สึกยอมรับว่ามีความยุติธรรมเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการที่สามารถจะกลับคืนมาด้วยความสมานฉันท์หรือพร้อมที่จะมีความสัมพันธ์ใหม่ที่ดีต่อกัน

การนำมาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาลตามมาตรา 86 และมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มีหลักเกณฑ์ในการนำมาตราการดังกล่าวมาใช้ โดยมีเงื่อนไขว่าเด็กหรือเยาวชนต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน และมีข้อจำกัดในเรื่องอัตราโทษ จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่ได้รับโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการทางเลือกได้ ทั้งยังเป็นการผลักดันให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องเข้าสู่

กระบวนการยุติธรรมที่เป็นทางการอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ในการยุติคดีเด็กและเยาวชนในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาลโดยการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายไทยมีความแตกต่างจากกฎหมายแคนาดา เนื่องจาก กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศแคนาดา ตามมาตรา 10 (2) มิได้มีการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไว้ และการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาลตามกฎหมายแคนาดามีข้อจำกัดตามมาตรา 10 (3) เฉพาะในกรณีที่เยาวชนปฏิเสธว่าเข้าร่วมหรือปฏิเสธว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิด และเยาวชนได้แสดงออกถึงความต้องการที่จะให้มีการดำเนินคดีโดยศาลยุติธรรมสำหรับเยาวชน คดีก็จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาอย่างเป็นทางการ โดยมีข้อจำกัดในเรื่องอัตราโทษดังเช่นตามกฎหมายไทย จึงทำให้เยาวชนได้รับการจัดการที่สอดคล้องกับหลักการของกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศแคนาดา

ดังนั้น หากมีการยกเลิกเงื่อนไขโดยการตัดถ้อยคำในมาตรา 86 วรรคหนึ่ง และมาตรา 90 คำว่า “ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน” และเพิ่มเงื่อนไขในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ตามมาตรา 86 วรรคหนึ่ง โดยให้มีการเพิ่มถ้อยคำว่า “และเมื่อข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์แห่งคดีไม่ปรากฏว่าเป็นการกระทำความผิดอันมีลักษณะที่เป็นอันตรายต่อประชาชนหรือกระทบต่อสาธารณะอย่างร้ายแรง” การลดข้อจำกัดทางกฎหมายตามมาตรา 90 ในเรื่องอัตราโทษโดยคงไว้เพียงโทษจำคุกเท่านั้นและให้มีการเพิ่มถ้อยคำดังนี้ “เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ประเภทของความผิด และประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา หรือเหตุการณ์อื่นๆ ที่ทำให้มีความร้ายแรงยิ่งขึ้น และการเลือกใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาที่เหมาะสม” และเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเดียวกัน จึงควรเพิ่มโดยกำหนดวิธีการในการนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล โดยเพิ่มถ้อยคำว่า “ในกรณีเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันหรือกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ถือข้อหาที่มีอัตราโทษสูงสุดเป็นเกณฑ์” ในมาตรา 86 วรรคหนึ่ง และมาตรา 90 เพื่อเป็นการให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้เข้าสู่กระบวนการตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้หลุดพ้นจากวิถีแห่งอาชญากรรม ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการอำนวยความยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งยังช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไข ฟื้นฟู เพื่อปรับพฤติกรรมนิสัยตามแนวทางของวิชาการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน และได้รับการ

ปฏิบัติอย่างถูกต้อง เป็นธรรม และเหมาะสมตรงตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและสอดคล้องกับเป้าหมายของการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง

Thesis Title	The Comparative Study of Measures, under Thai and Canadian Laws, Leading to the Termination of Prosecution of Child and Young Person during the Proceedings of Judicial Officials and of Court
Author	Unchalee Theparrukkul
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Achariya Chutinun
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

The prosecution of child and young person shall be terminated either during the course of proceedings of judicial officials, before public prosecutor constitute prosecution, or during the course of proceeding of court, before the trial, if extrajudicial measures called ‘Special Measures Other Than Criminal Prosecution’ provided by Section 86 and Section 90 of The Act of Juvenile and Family Courts and Procedures for Juvenile and Family Cases B.E. 2553 (2010) are applied. These special measures are like filters that remove child and young person alleged to have committed criminal offences from usual justice system where the case will be tried and adjudicated by court. They are alternative justice systems which are parallel to the usual system and deemed to be another ways of serving criminal justice. Special Measures Other Than Criminal Prosecution are aimed at lightening court’s load, or at diverting cases from the mainstream justice system. They are also ways that lead to diminished necessity of applying criminal justice system to children. Without court proceeding, there will be no conviction to be recorded and, then, no criminal record to label juvenile offender ‘ex-offender’. In Thailand, within the concept of Restorative Justice, such special measures are used in order to divert cases from court. As Restorative Justice can be applied at any stage of criminal justice system for child and young person; this concept is regarded more open and flexible than the earlier one adapted to criminal prosecution. With this theory of justice, all the stakeholders will admit that what is served is actually justice; and their relationships will be restored, or, otherwise, ready to be newly built.

As stated by Section 86 and Section 90 of The Act of Juvenile and Family Courts and Procedures for Juvenile and Family Cases B.E. 2553 (2010) Special Measures Other Than Criminal Prosecution shall be applied, during the course of proceedings of judicial officials or of court, only on the conditions that i) the child or young person alleged to have committed an offence has never been imprisoned by final judgment and that ii) the punishment of the offence the child or young person alleged to have committed is no more than that indicated by such provision. The so enactment deprives the child and young person of opportunities to enter alternative justice system, and, therefore address them to fully formal justice system. These are contrary to the objectives of establishment of Juvenile and Family Courts and of criminal prosecution of the child and young person. Criteria, under Thai law, for using Special Measures Other Than Criminal Prosecution and, consequently, for terminating criminal prosecution of child and young person during the course of proceedings of judicial officials and of court are different from those under Canadian law. To clarify, the conditions provided by Section 86 and Section 90, mentioned above, are not required by Section 10 (2) of Youth Criminal Justice Act. Under such Canadian act, an extrajudicial sanction, which can be compared to Thai Special Measures Other Than Criminal Prosecution, cannot be used during the course of proceedings of judicial officials and of court, and, youth case, is therefore, diverted to official criminal proceeding only in the cases specified by Section 10 (3), i.e. in the case that a young person denies participation or involvement in the commission of the offence, or in the case that a young person expresses the wish to have the charge dealt with by a youth justice court. Without specification of condition relating to punishment of the committed offence as provided by Thai law, prosecution of young person complies with principle of Canadian Youth Criminal Justice Act.

With all above mentioned, Section 86 and Section 90 of the Act of Juvenile and Family Courts and Procedures for Juvenile and Family Cases B.E. 2553 (2010) should be amended as follows: The criterion for using Special Measures Other Than Criminal Prosecution which is based on prior conviction of the child and young person should be repealed. The sentence 'if it appears that the child or young person has never been imprisoned by a final judgment' of both Section 86 paragraph 1 and Section 90 should be deleted. And, for Section 86, more factors should take into consideration in deciding whether the prosecution should be constituted. The sentence 'and the facts according to the circumstances of the case do not appear

that the committed offence is extremely harmful to society or seriously affects the public' should be added. For section 90, the specification of heaviness of the punishment of the committed offence to which Special Measures Other Than Criminal Prosecution can apply should be repealed. It should be substituted as follows: 'when a prosecutor has presented a case to the court alleging the child or young person to have committed a criminal offence punishable with imprisonment, whether with or without a fine, In considering seriousness of the offence, type of offence, and criminal record of the child and young person or other circumstances that make the offence more serious and appropriate Special Measures Other Than Criminal Prosecution to be selected to apply'. In addition, with the purpose of clear and harmonizing practice, the guideline for using Special Measures Other Than Criminal Prosecution during the proceedings of judicial officials or of court should be made. The sentence 'in the case that an offence violates several provisions of the law or that several distinct and different offences are committed at once; the use of Special Measures Other Than Criminal Prosecution will depend on the offence with the heaviest punishment' should be added to Section 86 and Section 90. With these amendments, child and young person will get a chance to enter the proceeding where Special Measures Other Than Criminal Prosecution are applied. The main objective of serving child and young person with justice, which is to prevent child and young person from habitual offending, will be achieved. Youth offender will be reformed, restored and rehabilitated according to the approach to child and young person welfare. Moreover, child and young person will be addressed to the prosecution that is fair, right, and appropriate, and that complies with the objectives of establishment of Juvenile and Family Courts and of truly criminal prosecution of child and young person.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่ให้ความเมตตารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยท่าน อาจารย์ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งช่วยชี้แนะให้ความรู้ คำแนะนำตั้งแต่ผู้เขียนได้เริ่มทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งสำเร็จโดยสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงที่ให้ความ เมตตากรุณาต่อผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.กณิต ฅ นคร เป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณา รับเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์ ที่ท่านได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งอาจารย์ทุกท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่ง ในการตรวจวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณในความช่วยเหลือและกำลังใจจากเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ทุกท่านที่ คอยเป็นกำลังใจสำคัญที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา รวมทั้งพี่สาวทุกคนที่คอยให้ความ อุปการะและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมาโดยตลอด

ทั้งนี้หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้เขียนขอขอบคุณ ความดีทั้งหมดให้กับบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้แต่งหนังสือตำราทุกท่านที่ ผู้เขียนได้นำมาใช้อ้างอิงในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่หากมีความผิดพลาดและบกพร่อง ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และกราบขออภัยในความผิดพลาดมา ณ ที่นี้ด้วย

อัญชติ เทพอารักษ์กุล